

TRIBINA

Frekvenciju Radija 101 dati civilnom društvu

Postoji opasnost da zbog nesposobnosti sad već istraživane uprave i zbog lošeg nadzora u dugim godinama življenja na kredit brenda Stojedinice frekvencija Radija 101 završi u rukama nekog od privatnih medijskih poduzetnika

SEAD ALIĆ

Objavljeno: 14. 11. 2011. u 9:24 Zadnja izmjena: 14. 11. 2011. u 9:24

Od samih početaka emitiranja Omladinskog radija frekvencija 101 MHz imala je čitavu odoru. Na toj maloj medijskoj »svotočini« iz nekog budućeg građanskog svijeta dolazile su u zagrebački eter svježe ideje građanski orijentirane mladosti željne urbane glazbe, neideološkog jezika, jednostavnijeg medijskog komuniciranja, neopterećenosti, duhovitosti, otkačenosti...

Radio je radio, tu i tamo i grješio, ali njegova posebnost i prepoznatljivost nikad nisu bile upitne. Njegovala se različitost, tolerantnost, otvorenost, ohrabivala se forma dijaloga i konstruktivnog sukoba, a posebno se inzistiralo na sudjelovanju građana u razgovorima o svim temama stavljenima pred mikrofone.

Važno je to reći u situaciji kad postoji opasnost da zbog nesposobnosti sad već istraživane uprave i zbog lošeg nadzora u dugim godinama življenja na kredit brenda Stojedinice frekvencija Radija 101 završi u rukama nekog od privatnih medijskih poduzetnika, u rukama osoba odnosno korporacija koje i bez te frekvencije imaju sasvim dovoljno etera u svom dvojištu. Zašto bi došlo do problema ako bi tu frekvenciju preuzeo neki od malih domaćih medijskih mogula?

Pitanja vlasništva, okrupnjavanja, suradnje s političarima koji polako ali sigurno kreću prema Remetincu, te pitanja legalnosti povezivanja lokalnih postaja u nacionalnu mrežu (čime se osjetno onemogućuje realiziranje lokalnoga karaktera lokalnih medija, a samim time i njihov smisao i razlog postojanja) – trebaju postavljati oni koji se tim problemima moraju baviti (AEM, Ministarstvo kulture, odnosno novonajavljeno Vijeće za medije).

Ključno je u ovom trenutku jedno drugo pitanje: Treba li Hrvatskoj, podijeljenoj između u korupciju ogrezle politike s jedne strane i s druge privatnih, medijskih korporacija i njima naklonjenih političara (o čemu se vjerojatno već i te kako istražuje); treba li dakle takvoj Hrvatskoj raskomadanoj kapitalnom pozicijom nedodirljivih političara i kapitalom korporacija izraslih na naklonosti (čitaj trgovini) političara – još jedna postaja u rukama istih ljudi, istih političkih veza, istih načina rada, istih zaobilaženja zakona, istih koncepata radija, iste želje i potrebe da se onemogući barem jedan drukčiji, urbani, duhoviti, građanski koncept radija?

Je li uistinu jedini način da ta frekvencija preživi i svjedoči o svojim svijetlim trenucima u tome da postane nešto drugo, nešto što jednostavno nije?

Mislim da to nije jedini način i da to ova frekvencija, unatoč tomu što je od dijela vodstva (poradi političkih fotelja i utjecaja) iznevjerena – ne zaslužuje. Riječ je o frekvenciji koja je imala važnu ulogu u razvijanju civilnog društva u Hrvatskoj, koja je imala i ima svoj profil i svoje slušatelje te da su upravo ti slušatelji svjedoci da je drugo i drukčije u Hrvatskoj moguće: da je moguća otvorenost i jasnost u eteru, da duha još uvijek ima, a da ima i ljudi koji se nisu prodali ovoj ili onoj političkoj orijentaciji. S takvim ljudima ta je frekvencija nekad i ušla u život Zagreba, Hrvatske, a vibrirala je i šire. Ako su u međuvremenu neki od protagonista pokleknuli, postoje i nove snage i novi pristupi. Oni će međutim doći do izražaja samo ako frekvencija ostane »civilnom«.

Pokušaj dokazivanja preostalih urednika današnjeg radija 101 kako nije poštovana procedura stečajnog postupka te da stvar treba ispitati – treba uzeti za ozbiljno. Jednako kao što treba uzeti za ozbiljno činjenicu da su upravljačka garnitura i Nadzorni odbor morali znati što se događa, što i kako se radilo godinama pa i tijekom priprema prodaje radija. Uniformiranje etera prodajom frekvencije ljudima koji jeftinu zabavu i žlabranje smatraju vrhunskim radijskim umijećem pomoglo bi, istina, zombizaciji Hrvatske, ali nisam siguran koliko bi od toga koristili građani koje politika i mediji uistinu žele pretvoriti u male poslušne više nego polumrtve zombije.

Ako se proda, Radio 101 bio bi prodat i uništen po istom principu po kojemu su tvornice u Hrvatskoj godinama stvarale gubitke (siromašene) da bi ih netko (predbiježen) jeftino otkupio. Sutra ili prekosutra, brend civilnog društva Radio 101, zbog sličnog (ne)namjernog lošeg poslovanja mogao bi prijeći u ruke osoba ili korporacija koje su upravo surađujući s (danas istraživanim) političarima, priskrbili sebi mogućnost da (barem u mediju radija) mogućnost drukčijeg ukinu.

Europa želi različitost i financira je. Civilno društvo nema danas nijedan neprofitni elektronički medij ni na razini županije a kamoli na nacionalnoj razini. Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva razumije i podupire nastojanja neprofitnih medija, no ti su mediji danas tek portali (s nejasnim zakonskim okvirima). Agencija za elektroničke medije ima sredstva iz kojih bi mogla pomoći različitosti u eteru, ali ta sredstva nema komu dati jer je medijska razina do koje je stiglo civilno društvo – razina neovisne produkcije. Tu neovisnu produkciju može se emitirati kod »privatnika« (ako se plati), a samo vlasnik koncesije, dakle privatnik, može eventualno dobiti sredstva iz fondova (jer ima medij).

Paradoks je tim veći što su civilno društvo gradili ljudi Omladinskog radija odnosno Radija 101 (od kojih su neki morali zbog tih ideja i otići s Radija) a da danas oni koji su ostali (i napravili to što su napravili) to civilno naslijeđe žele dati privatnoj korporaciji koja je na krilima političkog jednournja nagomilala radijske postaje poput plastičnih perli na jeftinoj ogrlici.

Frekvenciju Radija 101 treba vratiti civilnoj energiji koja je taj radio i stvarala. To, naravno, podrazumijeva promjene organizacijskih okvira, ali i kreativne strategije.

Institucionalni okvir već postoji. Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva već ima višegodišnju ugodanu suradnju s nizom neprofitnih medija. Osnovana je i N Mreža kao Savez udruga za razvoj neprofitnih medija, s osnovnom namjerom realiziranja Zaklade za neprofitne medije. Ta bi zaklada mogla biti nositelj te građanske inicijative.

Ni promjena kreativne strategije ne bi trebala biti problem: Svaki organizacijski (i u njemu razvijani kreativni) oblik – odgovara nekom vremenu. Redakcije i uredničke niše odgovaraju vremenu kad je vremena bilo napretek. Ovom trenutku odgovara sinergijsko oblikovanje zanimljivih, kratkih, probavljivih, tako pamtljivih poruka, informacija, komentara, sugestija. Treba prekinuti s radijskom politikom koja urednike pretvara u političare. Treba prekinuti s pretvaranjem medija u političke medijske servise. Barem jedna frekvencija u našem okružju treba zazvučati civilno, urbano, kritički, kreativno, duhovito, smisljeno...

Na pitanje može li se rad strukturirati oko oblika krajnjeg proizvoda – kratke inspirativne crtice (bez obzira na to je li riječ o kulturi, prometu, politici...), odgovor je: može ako su djelatnici dovoljno veliki da ih ne smeta biti malima (ako se ne ističu nabilidanošću svojih identiteta); Može ako se medijski osvijeste i shvate da plahte teksta (koje odgovaraju njihovim karijerama) ne odgovaraju mediju radija. Medij radija danas je nešto različito u odnosu na ono što je bio prije dvadesetak godina, a i potrebe zajednice su promijenjene.

Frekvencija Radija 101 mora se osloboditi iz zarobljeničtva interesa političara, privatnih korporacija, ali i grupe utjecajnih ljudi s Radija 101 koja je do pada Stojedinice i dovela. Očigledno je da zajednička otvorenost za korupciju i političare i korporacije (zajedno s nama) vodi u propast. Politička garnitura i garnitura za privatizaciju s Radija 101 godinama je radila na friziranju slike za javnost i na interesima s kojima se dila ispod stola. Frekvencija Radija 101 mora se osloboditi jer je brak medija i politike protuprirodni blud u društvu koje želi postati demokratskim.

Autor je doktor znanosti, Centar za filozofiju medija